

však potvrzení, jaké st-l v eventuelním svém petitu žádal, není žal. úřad povinen a nevydal-li ho, neporušil žádné právo st-lovo. Pak ovšem není podstatné vady v tom, že neuvedl důvodů, proč eventuelnímu petitu nevyhověl.

Žádost o povolení užívati stavovského názvu »inženýr« zamítl žal. úřad proto, poněvadž st-l není čl. státním příslušníkem a není ani obyvatelem republiky čl. Že nárok na povolení užívati stavovského názvu »inženýr« podle § 5 cis. nař. 130/17 není podmíněn požadavkem, aby žadatel byl příslušníkem čl. republiky, jakož i, že předpisy § 1 a § 2 odstavce 2 vl. nař. č. 411/21, pokud takový požadavek stanoví, odporují zákonu, vyslovil a odůvodnil nss již v nál. Boh. A 3690/24. Po té stránce opírá se tedy nař. rozhodnutí o důvod, který není ve shodě se zákonem.

Ale nař. rozhodnutí opírá se i o důvod další, že totiž st-l není ani obyvatelem čl. republiky. Na tuto podmínku neváže však nárok st-lem uplatněný ani cis. nař. č. 130/17, ani vl. nař. č. 411/21, ani není v normách těch ustanovení, z nichž bylo by usuzovati, že nárok ten přiznává se jen osobám, které v době podání žádosti neb v době jejího vyřízení jsou obyvateli republiky čl. Ježto pak jde o nárok přiznaný § 5 cit. cis. nař., tedy o určité právo, a poněvadž podle § 18 o. z. o. je každý (tedy nejen ten, kdo v tomto státě bydlí) způsobilý nabýti práv za podmínek v zákoně předepsaných, tu, kdyby byl zákonodárce chtěl nárok ten omeziti jen na obyvatele státu, byl by musil tak učiniti buď výslovně neb pojetím takových ustanovení do cit. normy, z nichž by jasně plynula jeho vůle, přiznati nárok ten jen tomu, kdo na území státu bydlí. Nic takového však z žádného z cit. nařízení není patrné a není proto ani ve shodě s platným řádem právním, zamítl-li žal. úřad nárok st-lem uplatněný proto, že st-l není obyvatelem čl. republiky. Žal. úřad, uváděje tento důvod, měl asi na mysli cit. již nál. Boh. A 3690/24, a to větu důvodů, ve které se praví: »Z toho plyne, že předpisy cis. nař. č. 130/17 dlužno vztahovati na všechny obyvatele tohoto státu« Z věty té usoudil asi žal. úřad, že i nss je toho názoru, že nárok podle § 5 cit. cis. nař. přísluší jen tomu, kdo bydlí na území čl. republiky. Ale nález onen tuto otázku vůbec judikátně neřešil, ježto tehdy byla na sporu jediné otázky, zda nedostatek státní příslušnosti čl. je překážkou, aby žadateli bylo přiznáno právo, užívati názvu »inženýr«. Otázku, je-li tomu na překážku, že žadatel nebydlí na území této republiky, řešil nss po prvé dnešním nálezem a z důvodů svrchu uvedených dospěl k jejímu zápornému zodpovězení.

Č. 10.545.

O b ě a n s t v í s t á t n í: Má pouhá skutečnost, že čl. státní občan nabude státního úřadu v cizině, za následek ztrátu čl. státního občanství?

(Nález ze dne 17. května 1933 č. 2459.)

V ě c: Dr. Kurt B. v Praze (adv. Dr. Rolf Haller z Prahy) proti ministerstvu vnitra o státní občanství.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Zemský úřad v Praze vydal dne 8. dubna 1929 st-li výměr tohoto znění: »Zdejším výnosem ze 17. prosince 1928 bylo Vám vydáno osvědčení čsl. státního občanství na základě domovského listu hlavního města Prahy ze 14. prosince 1928. Podle vyjádření ohlašovacího úřadu württemberského policejního ředitelství v R. ze 14. ledna 1929 nabyt jste však na základě svého úředního postavení württemberského státního občanství, a zemský úřad v Praze rozhoduje proto, že nejste čsl. státním občanem, ani příslušníkem hlavního města Prahy, ježto jmenováním řádným profesorem německé techniky v Praze nenabývá se ipso facto ani čsl. státního občanství, ani pražské domovské příslušnosti.«

Nař. rozhodnutím zamítlo min. vnitra podané odvolání z důvodu napadeného rozhodnutí a podotklo k vývodům rekursu toto: »Jmenovaný byl dne 8. června 1923 s platností od 1. září 1922 jmenován systemovaným úředníkem württemberským a stal se tím württemberským státním občanem. Ježto v této době st-l, rozený r. 1880, nebyl ve volnosti vystěhování omezen brannou povinností v Čsl., pozbyl tím podle vystěhovatelského patentu z 24. března 1832 čsl. státní příslušnosti, takže nepotřeboval k nabytí cizího státního občanství výslovného propuštění ze státního svazku čsl. Takovéto propuštění z čsl. státního svazku nepotřeboval ani vzhledem k čl. 13 smlouvy československo-německé z 29. června 1920 č. 308 Sb., ježto tu nejde o přijetí do státního svazku německého, nýbrž o nabytí státního občanství ipso jure. Pokud pak jmenovaný tvrdí, že opětným ustanovením státním úředníkem, totiž řádným profesorem německé techniky v Praze, nabyt čsl. státního občanství podle § 29 o. z. o., podotýká se, že toto ustanovení o. z. o. dlužno vzhledem k ustanovení stát. zák. č. 142/1867 ř. z. považovati za zrušené, takže nastoupením veřejného úřadu se čsl. státní občanství nenabývá.«

Stížnost, podaná do tohoto rozhodnutí, dovozuje, že st-l jest čsl. státním občanem, poněvadž tím, že byl jmenován württemberským státním úředníkem, svého čsl. státního občanství nepozbyl, a pro případ, že toto stanovisko není po právu, že státního občanství čsl. opět nabyt, byv jmenován profesorem německé techniky v Praze.

Rozhoduje o této stížnosti musil nss řešiti nejdříve otázku prvou jako primerní, poněvadž hledisko, že st-l čsl. státního občanství opět nabyt, jest uplatňováno jen in eventum. V otázce první stojí žal. úřad na stanovisku, že st-l, byv jmenován württemberským státním úředníkem nabyt württemberského státního občanství a tím pak pozbyl státního občanství čsl. podle vystěhovaleckého patentu z r. 1832, při čemž žal. úřad vychází z názoru, že tato ztráta nastala ex lege již faktem, že st-l cizí státní příslušnosti nabyt. Tento názor žal. úřadu je však mylný.

Vystěhovalecký patent z 24. března 1832 č. 2557 rozeznává mezi zákonným a neoprávněným vystěhovalectvím (§ 1). K zákonnému vystěhovalectví (t. j. takovému, kde při splnění předpokladů § 1 příslušný zemský úřad vyhověl žádosti o propuštění z rakouského státního občanství (§ 23), pojí § 9 ztrátu vlastnosti rak. státních občanů. Za neoprávněné vystěhovalectví označuje pak v § 6 osoby, které bez povolení podle předchozích ustanovení se odeberou do ciziny s úmyslem výslovně projevěným nebo z konkludentních činů patrným, nevrátiti se již zpět. Mezi

jednáními, z nichž je takovýto úmysl patrný, uvádí pak § 7 lit. a) přijetí cizího státního občanství nebo cizího civilního nebo vojenského místa bez zvláštního povolení. Paragraf 10 stanoví, že osoby bez povolení se vystěhovavší a proto neoprávněným vystěhováním za vinné uznané ztrácejí právo státního občanství.

Z těchto předpisů je předem zjevno, že nabytí cizího státního občanství jest podle vystěhovaleckého patentu jen objektivním znakem, z něhož možno usouditi, že osoba, která se bez povolení odebrala do ciziny, učinila tak s úmyslem zpět se již nevrátiti, že se tedy vystěhovala, a že ztráta dosavadního státního občanství vystěhovalcova jest jako důsledek připjata nikoli k faktu, že osoba ta nabyla cizího státního občanství, nýbrž ke skutečnosti, že se neoprávněně vystěhovala, na což právě z nabytí cizího státního občanství lze usuzovati. Jen touto reflexí lze nabytí cizího státního občanství pojímati jako příčinu, vedoucí k zániku dosavadního státního občanství podle uvedeného § 10 vystěhovaleckého patentu. Podle tohoto ustanovení však nenastává zánik dosavadního státního občanství ex lege, jako bezprostřední důsledek neoprávněného vystěhování, nýbrž teprve jako důsledek výroku, jímž ta která osoba byla uznána vinnou, že se neoprávněně vystěhovala.

Že tomu tak jest, plyne nad veškeru pochybnost z hlavy deváté vystěhovaleckého patentu, kde jest normováno řízení proti osobám, které se neoprávněně vystěhovaly, a kde jest zejména stanoveno, že každému vystěhovaleckému rozsudku musí předcházeti svolávací edikt, — pokud nebyl již vydán zvláštní nebo individuální edikt zemským úřadem podle § 7 —, s výzvou, aby se vystěhovec do roka vrátil a návrat prokázal. Po uplynutí lhůty v ediktu stanovené pokračují pak na žádost fisku guberniem k tomu zmocněného civilní soudy první stolice v provinciálních hlavních městech proti nedostavivším se nepřítomným jako v každém sporu podle všeobecných předpisů civilního procesu. V době tohoto řízení nebylo dosavadní státní občanství vystěhovalcovo zaniklé, a k zániku jeho došlo teprve po skončeném řízení na základě zvláštního výroku o tom, že osoba opustivší státní území jest vinna neoprávněným vystěhováním, a to právě teprve jako důsledek tohoto výroku.

Nemá proto názor žal. úřadu, že u st-le nastala ztráta státního občanství čsl. již tím, že se vystěhoval, po případě že nabytí cizího státního občanství, ve vystěhovaleckém patentu žádné opory. Tomu svědčí též úvaha, že sotva by se dal se suverenitou státu sloučiti fakt, aby státní občan — nehledě k případům derivativního nabytí státního občanství cizího — se mohl zbaviti o své újmě a bez součinnosti svého státu svého dosavadního státního občanství již tím, že vstoupí do cizí státní služby.

Bylo proto nař. rozhodnutí již z důvodu shora uvedeného zrušiti pro nezákonnost, aniž se musil nss zabývati zvláště ještě námitkou stížnosti, že ustanovení vystěhovaleckého patentu o ztrátě státního občanství nejsou již vůbec platnou normou, když žal. úřad z platnosti onoho patentu vychází, avšak výrok jeho — jak dovozeno — ani v ustanoveních tohoto patentu opory nemá.

Otázka, zda st-l, byv ustanoven profesorem německé techniky v Praze, opět tím případně čsl. státního občanství nabytí, stala se pak pro dnešní spor bezpředmětnou.